По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 2 (156) Львів, середа 3. січня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеґрамів Громадський Вістник Львів.

Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 5000 Мп.

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 7500 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 7500 мп. Зміна адреси 300 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 200 мп.

Виходить щоден но рано.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 2. січня 1922.

Засудження Невядомского. 30. грудня в засіданні варшавського Окружного Суду знайшла свою розвязку трагічна справа вбивства першого президента Річипосполитої Польської. Запав короткий й сухий судовий вирок: засудити Невядомского на кару смерти. Формально справа вбивства президента таким чином являється закінченою й ліквідованою. Правосильний суд виніс свій вирок, богиня правосуддя — обєктивна, не знаюча сторонности Теміда є задоволена.

Але широкі кола громадянства — громадянства не тільки польського, бо справа вбивства президента Нарутовіча сколихнула ширші кола, збудила більше заінтересування — не тільки серед польських кол — вряд чи знайдуть в перебігу справи Невядомского задоволення для свойого ображеного морального почуття. Формально справа розвязана, але бувають випадки, коли правнича правда, правнича оцінка не погоджуються з моральною правдою й моральною оцінкою. До таких власне випадків належить й закінчена розправа Невядомского.

На лаві обвинувачених сидів лише один фізичний вбивець Невядомскі. Судова розправа сконтрувала цілу справу як індивідуальну справу, індивідуальний чин самого тільки Невядомского. Чи виглядає справа в такий спосіб для тих, які стоючи на ґрунті моралі, керуються в своїх висновках не лише формальними моментами, не тільки формальними доказами?

Всі умови і обставини, серед яких сталося траґічне вбивство, весь той матеріял, який пройшов через судову розправу, дає на це питання ясну й недвозначну відповідь.

Перед кількома днями вона учинила оружний замах на вищі польські законодатні установи, поставивши своєю ціллю підчас демонстрації в день заприсяження Нарутовіча унеможливити їх діяльність, перешкодити виконання ними актів, немилих правиці.

Зізнання Невядомского дають яскравий образ його індівідуальности, індівідуальности цілком розважливої й нормальної всупереч всім першим твердженням правої преси про його психічну хворобу, індівідуальности, яка являється зразковим прикладом доброго в розумінні правих кол польського патріота й порядного громадянина. Його арґументація й погляди цілком заповичені з утертих, постійних і звичайних тверджень ідеольоґії правих польських кол.

Проте на лаві підсудних сидів один Невядомскі,

Вирок над Невядомским винесений; фізичний вбивець буде покараний.

Рен і Буг.

Берлін, 23. XII. 1922.

II.

В часі світової війни могло здаватися, що процес початий 1815-ого і 1870-ого року, процес повної реінтеґрації обох рік у користь автохтонности східних народностей, довершиться повно. Німецькі армії стояли далеко на заході, доходячи до моря і Марни; російські полчища доходили до Кракова, проголосивши остаточне вібрання всіх історичних руських земель. Перша битва над Марною (6. IX. 1914) не принесла, здавалося, очевидних змін у сій ситуації на Заході; що-більше, маєвий погром Росіян у Галичині 1915. року, хоч пересунув боєву лінію далеко на схід, поза лінію Буга, не тягнув ще за собою замітної реакції у процесі відпольщення Буга і Сяну. Дивний історичний каприз велів навіть осереднім державам, вже й по упадку Росії, теоретично довершити того, чого вона не вспіла була зробити ні до війни, ні підчас неї; берестейський мир з Україною (8. II. 1918) відсував Польщу від Буга і ділив Галичину.

Та все те показалося тільки ілюзією. Нова битва над Марною (18. VII. 1918) дала початок основному потрясенню хвилевої політичної системи, — потрясенню, яке довело до німецької революції, до капітуляції осередніх держав, до розвалу Австрії, частинного розбору Німеччини, відбудови історичної Польщі і всього того, що принесла мирова конференція в Парижі 1919 року з її численними епільоґами. Лівий бік Рену підпав частинно французькій анексії (Альзація-Льотаринґія), частинно 15-літній експльоатації й евентуально дальшій анексії (Саара), а все инше доволі необмеженій військовій окупації. І не тільки лівий бік Рену; пристані, передмостища і широкі простори на правім боці зазнали, per fas et nefas тої самої долі; щобільше, вся Німеччина по Судети і Німан перемінилася не-то в кольонію переможених держав, не-то у безсильне васальство, так що східна границя французької геґемонії посунулася далеко поза Рен, на схід.

А над Бугом? Відбудова Польщі в історичнім напрямі; мілітарна окупація Галичини; проєкт 25 літньої експльотації галицької нафти; небезуспішні заходи Польщі в напрямі дефінітивної анексії сього краю; згода протибольшевицької Росії на нову границю Буга (8. XII. 1919), перелицитована петлюрівською і радянською Україною та совітською Росією (21. IV. 1920, 23. III. 1921), щоб Польща оперлася об Збруч, Случ і Двину; рижський мировий трактат й анекція Виленщини — отсе безпосередний вислід погрому Австрії й Німеччини, на скільки він відбився на Бузі. А дальші його наслідки? Найважнійші з них ховаються у т. ск. потенційній енерґії, яку Польща здобула новим укладом границь і тісним союзом з деякими сусідними державами, зокрема з Румунією, володаркою Бесарабії і в можливости дальшого напору на схід, коли обставини будуть прихильні.

Значить — подібна доля звязала знов маєстатичний Рен і скромний Буг; подібність не припадкова, як бачимо, а орґанічна, викликана в части своєрідним ритмом ґеополітичного життя Европи, в части окремими місцевими обставинами. Перша проява вимагала приноровлення і достроєння всеї Европи до того політичного перелому, який наступив на межі Західної і Середної Европи: закон рівноваги мусів викликати симетричний уклад сил і на межі Середньої і Східної. Ся т. ск. планетарна вимога **м у с і л а** довести до воскресіння історичної Польщі, призначеної займити місце Росії й України, які своїм революційним самогубством поставили Східну Европу на якийсь час поза скобками загально-европейської політичної системи. Колиб Східна Европа у якійсь нормальнійшій формі, була дочекала 1919 р., та мала участь у мировій конференції, східна границя Польщі булаб означена дефінітивно ще 1919 р. і певно не переступалаб Буга і Сяну на схід. А колиб ранійша Росія в повній силі була удержалася до того самого часу, себ то колиб Господь Бог не був допустив на неї революції, — Польща як самостійна держава булаб взагалі неможлива, хоч би програна центральних держав була в двоє тяжча. Цар Микола II., підписуючи 15. марта 1917 заяву зречення престола, покликає тим самим до життя історичну Польщу, поґребану колись Катериною II. Сей акт був для Поляків далеко цінніиший від маніфесту суверенів обох останніх розборових держав, виданого в користь Польщі 5. листопада 1916 р. Очевидно, також цілком инакше уложилась би рівновага між Середньою і Східною Европою, колиб переможцями були вийшли центральні держави; зовсім инакше булоб воно і над Реном.

Такі політичні звязки у минувшині із сучасности між німецькою й

Пр. 498/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Свобода“ число 40. з дня 17. грудня 1922. в артикулах під заголовками: 1) „Італійська преса про Сх. Галичину“ а) в уступі від слів „столиц“ до слів „в виборах“, б) в уступі від слів „що режімови“ до слів „раю“, в) між словами „назвати neй“ і між словами „біжучого року“, 2) „Після польських виборів у Сх. Галичині“, а) уступ від слів „ще одна“ до слів „сином“, б) між словами „Чорткова“ і між словами „На донос“, в) між словами „в тюрмі“ і між словами „бо в даній“, 3) „Військова бранка“ а) в уступі в слів „доні“ до кінця артикулу, 4) „З польських справ“ а) між сковами „властей“ і „але слово“, 5) „Зазив до жінок членів і симпатиків Трудової партії“, а) від слів „ще ніколи“ до слів „виносити“, б) від слів „позаетатовим“ до слів „люде“ містять в собі єство ad 1 а), б), в), 2 а), 5 а) злочину з § 65 а з. к., ad 5 б) єство злочину з § 87 з. к., ad 2 б), в), 3 а), 4 а) провини з § 300 закона карного, узнав доконану 16. XII. 1922. конфіс за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. процедури карної заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторов тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 18. грудня 1922.

(Підпис нечиткий.)

українською ріками добачує історичний дослідник і теперішній обсерватор. Не є завданням ні одного, ні другого забігати у майбутнє і передсказувати дальший хід сих взаємин; одно тільки можуть вони чистосовісно покласти на серце практичним політикам, себто таке: по всім законам людського думання дотеперішня соліларність Рену і Буга, не дивлячися на ріжницю їхніх віків і ранг, буде мабуть удержана й на далі; і тому всякі конструкції і спекуляції, які ідуть у розріз з сею емпіричною думкою, будуть імовірно засуджені на безплодність, якщо не вийдуть на шкоду тим, які будуть захоплюватися ними. Поверх того ствердження — не піде совісна людина. Зокрема, [illegible]ння про те, скільки приблизно м[illegible] часу до поворотного руху історично-політичного маятника до нового звороту над Реном і Бугом, лежить уже поза межами відповідальної думки. Настирливим можна відповісти так: думай, неначеб роковий день був за високими горами і далекими морями, та уладися так, щоб ти міг його зустріти достойно і корисно, поки ще западе сьогоднішній вечір... Бо горе тим, кого жених знайде сплячим! Життя знає тільки дві можливости: Hammer oder Amboss.

Бажалось мені поговорити з читачами ще про одну справу: про культ Рену у національному життю двох народів та про повну недостачу пієтизму до Буга і Сяну, у нас. Про се одначе може иншим разом.

С. Томашівський.

осторожности перед можливою воєнною небезпекою, як лише — континуування дотеперішньої внутрішньої і закордонної політики з свідомістю материнської опіки з боку —Франції. Так і всі ті голоси польської преси кінчаються недвозначним апелем до своїх французьких опікунів і оборонців, щоби — ратували Полящу на випадок небезпеки!

(ip)

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.*

Марево війни.

Держава, побудована на таких основах як Польща, при одночасному її географічному й етнічному положенню — має всі дані на те, щоби лякатися за своє істнування. Звичайно, що завсіди й всюди найбільшою популярністю в широких масах користується демагогічна політика максималізму, політика приманчивих гасел, захоплюючих перспектив про силу й могутність, ідентифіковану з кількістю квадратових кільометрів і простяжністю політичних кордонів. Для таких політиків не істнує історія з своїми аргументами, доказуючими дуже наглядно вартість могучости держави, збудованої й опертої на таких підставах, на такій політиці й такій громадянській думці. Треба ще раз нових аргументів, раз у раз нових грімких подій, які нагадували би злочинним фантастам про повагу становища. Такою подією були варшавські стріли, які голосною луною відбились по всій світовій пресі, байдуже, прихильній чи не прихильній молодій польській державі. Але вплив тих численних голосів, які на ріжні лади кликали до керманичів польської державної політики „caveant...!“ — був дуже односторонній. Все, що торкалось крайної ненормальности внутрішніх міжнаціональних відносин у Польщі і відносин поміж поодинокими політичними групами польського громадянства й розбійничої ідеольогії деяких тих груп — все те, як звичайно, не найшло вдячних слухачів у польських політиків, що сидять по редакціях провідних партійних органів. За те польські „патріоти“ насторошили вуха на недвозначні натяки, що, мовляв, не слід забувати, що на заході Польщі лежить Німеччина а на сході — Росія, та що міжнародне становище далеко не таке стійке, щоби позволяло не рахуватися з ріжними несподіванками, які можуть зробити ці сусіди, та передусім — західний сусід, який ледве чи забуде колинебудь про Шлєзьк, Прморя, Данциг, Познанщину, та про всю ту ролю, яку відіграли Поляки в останній війні. На скільки стрівожилась польська преса тими голосами, це видно по пильности, з якою вона стежить за всіма найменшими зверхніми рисами на будівлі сучасного европейського миру, за познаками можливої майбутньої завірюхи, яка в першу чергу грозилаб руїною хиткій хатчині польської державности.

І ось на сторінках столичних і провінціональних польських газет разураз читаємо великі сенсаційні наголовки у роді: „Заповідь пімсти!“, „Нова европейська війна“ і т. п. Ясна річ, що страх має великі очі, (тим паче страх, диктований, кажучи популярно: поганою совістю), і тому в більшости тих відомостей крикли́ва сензація заступає місце поважного змісту. Найбільше крику наробила стаття б. міністра закордонних справ старої австро-угорської монархії, співавтора берестейського миру, теперішнього члена австрійського Народнього Зібрання ґр. Отокара Черніна, поміщена у „N. Fr. Pr.“ з 27-го грудня м. р. пн. „Замирення націй“ — „Знищення рабських договорів першою передумовою“.

Чернін мало що каже нового. Лише на вступі згадує загально про деякі інтернаціональні ідеї, які мали би обєднати розбиту людськість й завести замирення поміж поодинокими народами. „Коли ми переглядаємо сторінки історії — читаємо в статті Черніна — то бачимо, що численні ідеї, які пізнійше показалися би путніми, при своїй появі були відкинені, як „негодящі“. Здебільша це були думки й пляни, які хотіли випередити свій час; світ ще не дозрів до них. Зерно впало на камінистий ґрунт несвідомости й зсохло“. Потім автор статті наводить на примір дві такі ідеї: інтернаціонального комунізму й інтернаціонального парляментаризму. Як побірників цього останнього руху називає французького депутата Марка Сиіє і члена англійської палати панів льорда Ньютона. Чернін звертає увагу, що всі пропаґатори таких ідей, які мають своєю метою всесвітній мир, ставлять першою обовязковою передумовою зруйнування рабських „мирових“ договорів, які лише поглиблюють взаїмну міжнаціональну ненависть, із котрої неминуче мусить зродитися пімста.

Вся решта статті визначного політичного діяча є посвячена відомим вже нашим читачам ревеляціям Льойда Джорджа відносно французької „рейнської“ політики. Кажучи про змагання Франції до закріпощення Німеччини на віки-вічні, Чернін приходить до висновку: „Дитячі спроби! Воно може вдатися на кілька літ, може на десятиліття, але одного дня виб'є година, з якій звязаний поработощений велетень зломить кайдани. І Наполеон І. вірив, що зможе втримати владу насильства, алеж як мало часу лежить поміж Австерліцом і Ватерльо!“

Очевидно, що такі й їм подібні слова австрійського дипльомата привели в бішеність польських Бартків. І коли майже одночасно у вашинґтонському Білому Домі американський сенатор Бораг, надзвичайно впливова людина, кинув в одній своїй промові осторогу, що при продовжуванню сучасних відносин в Европі, які настали з підписанням страшних мирових договорів, що поневолили десятки націй, може до року розшалітися нова европейська війна — польські газети знову бють у тривогу.

Очевидно, що їм і на думку не приходять які небудь инші засоби

З Волині та Холмщини.

Про відкриття православних церков на Холмщині.

21. грудня делеґація Українського Посольського Клюбу звернулась до міністра ісповідань Поморского, аби дозволив українській людности одслужити служби Божі підчас Різдвяних свят в українських церквах, які позачиняла польська влада.

Делеґація в складі послів д-ра Василя Дмітріюка і С. Любарського відбула довшу конференцію з віцеміністром Лопушанским і з міністром Мікуловским Поморским. Посли вжадали негайного відчинення на Різдвяні Свята церков в селах Грабовці, Стрільці, Городлі, Ярославці, Крилові, Свіржах, Крупах, Вистичах (пов. Берестенськи), Бубелю, Гнойной, Горбові, Угкині, Сельці, Спасі, Голі, Лащові.

Українські посли доручили міністрови в цій справі листа — меморіял, в якому вияснюють ситуацію. Міністр обіцяв до середи полагодити справу прихильно, себто дати відповідний наказ воєводі Люблинському. Тому що конкретне вирішення цеї справи залежить від воєводи, то дня 22. м. м. удалися в тій справі до Воєводи Голова Клюбу пос. Антін Васильчук і пос. С. Любарський. Воєвода просьбу їх частинно задовольнив, обіцявши порушити справу про відкриття всіх взагалі нині закритих православних церков на Холмщині.

Справа Луцького собору і Дубенського монастиря.

В Луцьку вже кілька літ тягнеться справа про одібрання у православних собору. В 1918 і 1920 р. влада вже два рази видавала наказ про передачу прав собору Полякам.

Нині знову було призначено термін віддачи на 20 листопада. Українська соймова фракція зайнялася вже тою справою. 30. листопада сен. Черкавський і пос. Пашку інтервенювали в мін. ісповід. і освіти в справі ревіндикції Луцького собору і дубенського монастиря, які хоче польська влада відібрати, і зажадали стриматися від такого акту. Віцеміністр Лопушанскі згодився „поки що“ стриматись від одібрання Луцького собору, а „що до Дубенського монастиря, то він буде забраний, бо попередній сойм, в якому ще не було українських послів, зробив ухвалу про забрання того монастиря. Отже він мусить це виконати“.

Посли запротестували і готовлять внести до сойму запит в цій справі.

Суд за Ч. 16.

В Більському окруж. суді 11. груд. м. р. розбиралась справа солтиса с. Збережа, гм. Собибор Володав п. Степ. Прилепи. Його обвинувачено в тому, що на передодні виборів до сойму він ходив по селу і страхав людей, котрі не будуть голосувати за Ч. 16, ковою.

Суд, вислухавши 5 свідків проти цього факту, на підставі зізнання одного свідка Поляка, присудив С. Прилепу на чотири місяці тюрми. Вирок виконано негайно, а для звільнення з тюрми до розбору апеляції вимагають 100 тисяч марок кавциї.

Справу цю боронив адв. Ал. Карпінський, сенатор з Луцька.

Відомо, що всі партії присилали солтисам свої аґітац. газети, відозви і нумері з просьбою роздавати їх селянам. Алеж присуд цей торкається Українця, який росповсюджував „вредний Nr. 16“.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Українці в Америці

Понищі відомости про українську громаду в Арґентині находимо у філядельфійській ґазеті „Америка“, в статті нашого поета Петра Карманського, котрий тепер перебуває в Бразилії та недавно навідався до українських осель в Арґентині. — Ред.

Перед 20 роками поселилося кілька тисяч наших Галичан з товмацького повіту в Арґентині в провінції Місіонес на межі Бразилії і Параґваю. Вони дали почин до повстання цілої кольонії, яка сьогодня зрослася в містечко Апостолес (приблизно 400 українських родин), в оселі Азара (75 українських родин), Азара-Трес Капонес (приблизно 150 українських родин), Бомплянд (около 200 українськихрод.) Сан Хосе (около 40 українських род.) і Серро Кора (стільки-ж українських родин). Отже сьогодня начислює наша арґентинська кольонія поверх вісім сот українських родин, а беручи під увагу численність кождої родини, можна начислити до яких 6.000 душ, які є розкинуті на просторі соток кільометрів квадр. З цього числа около 120 українських родин на Трес Капонес перейшло на православє і покланяється „єдиній, неділимій“, а яких 50 українських род. греко-католиків пішло на службу Польщі (не вчисляючи всіх латинників, які без язику уважаються Поляками.). Ці останні майже сім сот родин Українців (не тільки з імени) мають сьогодня сім церков, з котрих церква в Апостолес мурована і велика, представляється зовсім гарно, і по викінченню буде найкращим храмом в Місіонес; мають кілька своїх шкіл, котрі ізза відсутности вчителів стоять нечинними, кілька читалень з бібліотеками і кооперативу в Апостолес, що розвивалася чотири роки досить гарно, та в останнім році ізза інтриг і несвідомости людей значно занепала.

Відірвані від рідного пня, живучи невеличкою громадою серед моря чужини, виставлені на асиміляційні впливи боєвих „польських“ священиків-вербістів (беремо слово польських в ковички, бо тут дійсних Поляків майже не має тай самі отці вербісти це самі Німці, як вказують вже самі їх назвиска, напр. Баерляєн, Радемахер і др.) — наші поселенці зберігли всеж таки своє національне обличчя, та й їх діти ще для рідного народу не зовсім втрачені. Всі вони [illegible] говорять по українськи і то чисто по українськи, тримаються своїх національних традицій і церкви, і зберігають всі добрі і лихі старокраєві звички, які надають цій громаді відрубну ціху. Коли дивитися в церкві на зібраних з широких „кампів“, на котрих розкинулися серед трав і піль з ра

хом і з кукурузою доволі чепурні хатки, замаєні садками помаранчевих дерев, то мається враження нашого галицького села. Ті самі типові українські обличча, та сама (головно у жінок) ноша, попсована тільки незначними впливами „культури". Про привязання до рідної країни цих вигнанців говорила найкраще ця чисельна участь у зборах, які скликував в тих сторонах п. П. Карманський і ці патріотичні манифестації, які стілько крови попсували „Полякам".

І це треба завдячити виключно тим кільком нашим місіонарам (оо. Климентію Басуховському ЧСВВ., пок. о. Яросл. Карпякови, о. ігум. Марк. Шкірпанови ЧСВВ., о. Ананевичеви), котрі довший або коротший час працювали серед цеї невеличкої громади, а головно одинокому під сучасну добу о. Іванови Сенишинови, котрий вже 11-тий рік, без ніякої допомоги працює з повним пожертвуванням і з подиву гідною витриманістю.

Та й не легка це праця. Велика розкинутість осель і віддільність хазяйств, бідність наших поселенців, відсутність всяких світських помічників — все значно утруднює працю і вимагає справді апостольської посвяти.

Наші поселенці займили місця зовсім пусті, під управу майже зовсім непридатні „кампи", себто схвильований низ, вбогий на деревину степ з рудою землею, на якій виводиться тільки трава. І хоча в противенстві до наших поселенців у Бразилії, можна цю землю орати, засіваючи її рижом і кукурузою, всеж таки врожай дуже сумнівний, часто пропадає від соняшної спеки, а до цього приходиться вести безупинний бій з мурашками, що винищують засіви як саранча. Єдиним джерелом багацтва являється худоба, але і ця останніми роками подешевіла і навіть за 25 пезів (10 долярів) важко найти купця на корову. А життя дороге, трудно чого докупитися. І останні роки для наших поселенців незвичайно важкі, аж надто важкі. І коли у Бразилії хазяїн, котрого майно оцінюють на 20—30 тисяч мільрейсів, не являється чимось надто буденним, то в Аргентині таких багатирів почислить на пальцях одної руки. Аргентинські Українці це з кождого огляду найнещасливійша частина нашої еміграції. Та з другого боку приходиться сконстатувати, що ця громада представляється доволі симпатично, симпатичнійше на загал, ніж еміграція в Бразилії. Менше тут цеї типової галицької заляканности, покірливости в очі неприємно бючої бідности і зверхнього вбожества. В дійсностиж це найбіднійша наша еміграція. Земля майже неможлива під управу, та й навіть ця земля, хоч кольоністи здебільшого вже давно за неї урядови заплатили, ще й досі є фактично „рес нуллі-ус", на власників правно не записана. Самаж наша кольонія мало зорганізована, виявляє нехіть до організації і поступу, ставиться байдужно до своєї школи, не відчуваючи як слід небезпеки асиміляції, чого доказом є факт, що не тільки всім римо-католикам позволяє водити себе за ніс „польським" священикам, цурається своєї церкви й народности і стелиться під ноги малочисельній громаді Поляків. І щастя, що автохтони, Аргентинці, не дуже добираються до нашої громади з метою асимілювання та й ставляться взагалі до нашої еміграції прихильніще ніж до польської, можна сказати, навіть з симпатією. При тім вони мало поінформовані про Україну і Українців.

Українська аргентинська кольонія робить на приїзжого дуже симпатичне враження, хоча відчувається небезпека національної смерти, яка загрожує кольонії в недалекій будуччині. Ця смерть може прийти тоді, коли поруч церковного життя не розвинеться відповідно й культурно-національне життя, яке єдине може зберегти українського духа у нещасних вигнанців з рідного краю та втримати їх на дальше свідомими й корисними для своєї батьківщини громадянами.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Червона армія.

Особа, що прибула з совітської Росії, дала співробітникові Руспреса такі відомости про стан червоної армії:

Червона армія уявляє чудовий бойовий матеріял, але стан її тепер такий, що вона не може витримати серіозної бойової спроби. Це є результатом причин, як матеріяльного, так й морального характеру.

Головною прикметою армії тепер, яка відріжняє її від армії 1917 року, є її войовничий дух. Війна для червоноармійця—це природне й навіть приємне заняття. Червоноармійці самі кажуть, що вони „розвоювались" й довше продовжування миру для їх не по душі. Але з другого боку необхідність воювати за комуну дуже багатьом совітським жовнірам не до вподоби й утворює в їх душах сумніви й роздвоєність.

Червоний командний склад різко поділяється на дві частини: політичні комісари ріжних категорій й кадровий командний склад. Між цими двома групами істнує захований антагонізм; до другої групи належать не лише мобілізовані большевиками старшини старої російської армії, але й червоні старшини совітського іменування.

До групи політичних комісарів опричє „воєнкомів" належать начальники военних політпросвітів й комуністичних ячейок. І одні і другі дуже непопулярні серед червоноармійців, по части завдяки антисемітизму, який загалом панує в червоній армії, але ще в значнійшій степені завдяки тому, що вони виконують ролю доносителів й шпигунів.

Кадровий командний склад червоної армії ріжнородний. Старих старшин лишилось дуже мало; їх большевики дуже цінять й признають їх на високі командні посади. Не зважаючи на повну офіціяльну рівноправність між цими старшинами й молодими „командирами" совітського виховання, перші тримаються окремо й в червоній армії можна спостерігти цікаве явище — червоні командири зі всіх сил змагаються стати подібними до старих старшин й бути прийнятими до їх осередку. Це яскраво висловлене змагання виявляється навіть в зовнішніх ознаках й без усякого сумніву відбивається на психіці цих людей, які хутко позбавляються одержаного на командних курсах пальоту комунізму. Що торкається червоноармійців, то тип комуніста-добровольця зник з червоної армії цілком. Теперішній червоноармієць — мобілізований селянин відріжняється від старого російського жовніра хиба тільки більшою войовничістю та обідраним зовнішнім виглядом.

За винятком нечисленних добірних комуністичних частин, що є в Москві й Петербурзі, зовнішній вигляд червоноармійців дуже лихий. Значно погіршилось так само з наступленням непа й становище червоних курсантів.

Питання про настрої червоноармійців дуже складне. Коли можна уважати, що серед командного складу в наслідок його відокремленности є якісь особливі настрої, то настрій червоноармійської маси є спільний з настроями цілого населення Росії.

В звязку з поширенням націоналізму серед населення, в червоній армії так само почав ширитись виключний націоналізм.

Льозанська конференція.

Ще раз справа Моссулю.

Турецька делеґація в Льозанні вручила льордови Керзонови відповідь в справі Моссулю, домагаючися його прилучення до Туреччини. Що до системи капітуляції Керзон сказав своє останнє слово і дальший розвиток подій залежатиме виключно від становища Туреччини в тій справі.

Постуляти Ісмеда паші.

Ісмед паша піддержує дальше постуляти Туреччини в справі Моссулю, домагаючися окремого договору про його приналежність. Ісмед паша зазначив, що приналежність Моссулю є найбільшою перепоною льозанських нарад. Французька і анґлійська делеґація ведуть акцію для помирення спірних сторін.

„Таймс" про Льозанну.

„Таймс" пише, що союзні держави вчинили всі можливі уступки на користь Туреччини, щоби тільки осягнути порозуміння. Союзні держави тільки домагаються, щоби турецький уряд не накладав більших податків на національні меншости, як на горожан турецького походження. Поставлено також домагання, щоби провини чужинців не підлягали турецьким судам, але міжнародному трибуналові в Газі тому, що турецьке право хоч оперте на кодексі Наполеона, є хибне і несправедливе, а турецькі судді не мають відповідних кваліфікацій. Союзні держави бажають також, щоби чужоземці мали право бути суддями в Туреччині на рівні в Турками.

Чічерін про відбудову Росії при участи Америки.

Чічерін заявив американським журналістам в Льозанні, що російське правительство, бажає собі і сподіється утривалення таких взаємин, котрі вможливили би йому спокійну працю для відбудови російської продукції і привернення краєви добробуту. Ця праця служить загально-світовим інтересам. Чи-ж американський нарід хотів би стояти на боці, зовсім рівнодушний на змагання російського народа. Росія може нічого так дуже не бажає, як запевнити собі співучасть американського народа в відбудові Росії. Таж торговля з Америкою і співділання американського капіталу в відбудові Росії принесли би величезні користи не лише обом краям, але всім народам світа. Я прибув до Льозанни — говорив Чічерін — щоби привернути мирні відносини на Чорному морі, передовсім, щоби замкнути його для чужих воєнних кораблів, причинюючися там успішно до запевнення безпеки того моря. Одначе мій намір перехрещено. Воєнні кораблі мають дальше свобідно кружляти при наших південних побережжях. Всетаки ми зовсім не втратили надії. Загальне розоруження на морі муситься перепровадити.

Суд над душегубцем президента Нарутовича.

30. грудня м. р. відбувся з Палацу справедливости процес проти Елігія Невядомского, вбивця през. Нарутовіча. Будинок суду був густо обставлений поліцією, яка не дозволювала публиці затримуватися, чи збиратись у гуртки. До будинку допускано тільки за білетами. Саля переповнилась швидко по берети.

Розправа почалася біля 11. год. Невядомскі увійшов сміло, а розглядаючися по публиці іронічно підсміхався. Його визиваюче поведення замітно скріпило обурення проти його особи з боку публики. Кілька мінут по появі підсудного увійшов трибунал, зложений із трьох суддів. На своїх місцях засіли прокуратор і оборонець Невядомского адвокат Кієньскі, а біля прокуратора заступник родини Нарутовіча адвокат Пасхальскі, який, щоб могти брати участь у розправі зголосив відшкодування для родини вбитого в висоті одної марки польської.

Відтак предсідник візвав обвинуваченого, щоб зложив ґенералії: Елігій Невядомскі, 53 літ, жонатий, двоє дітей, Поляк, католик, уродився у Варшаві, має середну і вищу освіту.

Потім предсідник відчитав короткий акт обвинувачення: Дня 16. грудня 1922 о год. 12·5 през. Річипосполитої Ґабріель Нарутовіч прибув до будинку Т-ва Захенти Штук Пєнкних на отворення виставки образів. Після повитання з боку представників цього товариства у вестибулі президент пішов у їх товаристві разом із шефом канцелярії Царом, адютантами, міністрами і деякими представниками дипльоматичного корпусу, цроводжений малярями Козловским і Окуньем до салі ч. 1., щоб оглянути там образи. Коли зупинився біля одного з них, споміж публики, за ним зібраної, впали один по другім три вистріли. Президент захитався, упав і по кількох хвилинах помер. Заступник голови Т-ва Окунь, почувши вистріли, повернувся в бік президента, який уже падав на землю і завважив за ним маляря Невядомского з револьвером у руці. Прискочив до Невядомского і схопив його за руку, а сотник Солтан вирвав убивцеви револьвер. Після цього Невядомскі сказав, що до нікого не хотів стріляти, тільки до президента і, що хоче віддати себе в руки поліції. Судово-лікарські оглядини вбитого сконстатували три рани, одну в околиці крижів, дві в грудну клітку, завдані вистрілами з заду. Одна куля пробивши легкі перейшла крізь серце, завдаючи смерть. В слідстві Невядомскі признався до вини, заявляючи, що завдав президентови смерть, бо він приняв цей пост, хоч „вибрано його голосами ворогів держави". Замір убивства виринув у нього тоді, коли дізнався, що президент приняв вибір. Від цієї хвилі шукав нагоди, щоб виконати свій плян. Знаючи, що на відкриттю виставок образів завше бував Пілсудскі, Невядомскі припускав, що те саме робитиме новий президент, тож пішов на відкриття виставки з револьвером. На виставки мав вільний доступ, як дійсний член Т-ва. Стріляв до президента у віддалі 1—2 кроків з заду, стараючися поцілити його в грудну клітку. З переду стріляти не міг, бо боявся поцілити кого з публики, яка стояла за президентом. Двацять літ тому Невядомскі був членом „Ліґі Народовей" і за участь у ній сидів навіть у тюрмі, відки по 4 місяцях його звільнено, бо не було проти нього доказів. Супроти всіх повищих даних обвинувачується Невядомского за те, що убив президента Річипосполитої польскої Габрієля Нарутовіча, як за злочин, передбачений 99 арт. карного кодексу.

По відчитанню акту обвинувачення почав зізнавати обвинувачений. До вини не признається, лише до того, що зломив закон, за що бере на себе найдалі йдучу відвічальність. Смерти Нарутовіча не можна брати як відокремлений

факт. Вона була лише епільогом цілого ланцюха фактів. Вистріл, що вбив Нарутовича, не був йому призначений, а віддавна чекав на Пілсудского, який не доріс до своєї ролі. З цим завданням від давна носився Невядомскі. Не було тільки нагоди його виконати, хоч думка обвинуваченого довше працювала над тим, щоб усунути джерело всякого лиха, бо все, що від чотирох літ робив голова держави, свідчило про його моральну й умову нездібність. Тут Невядомскі обширно повторив закиди ендеції проти Пілсудского, називаючи попередний уряд „владою форналів“ і наймитів Тож Невядомскі на кілька тижнів перед своїм атентатом на през. Нарутовіча прибув на відкриття виставки в будинку Баричків, щоб убити там Пілсудского, але не виконав цього злочину тільки тому, що Пілсудского не було.

По перерві Невядомскі говорить далі: Пілсудского рішив убити, як прочитав його погрозу, що „вийде на вулицю й ломатиме кости“. Але від виконання цього рішення відступив 5. грудня 1922 р. як тільки довідався, що Пілсудскі рішив не кандидувати на пост президента. Тут Невядомскі називає Пілсудського „особисто доброю, шляхотною й непозбавленою геройства людиною“, яка на жаль є виновником жидівського впливу в Польщі. Висказує те-ж невдоволення, що Пілсудскі ще відограватиме визначну ролю в політиці. Резиґнація Пілсудского одначе оточувала його особу таким німбом великодушности, що коли б навіть його вбито, то його дух і ідея далі тяжили-б над Польщею. Після цього Невядомскі цілком віддалився в своїх зізнаннях від справи й накинувся на соціялізм, ППС. і людовців та на впливи Жидів. Присвятивши окремий уступ своєї промови апотеозі Муссоліні, закінчив свою промову тим, що Польщі треба сильної руки, а мягка рука є тільки вигідна для розкладових елементів.

Після зізнань Невядомского переслухано ряд свідків, які нішо нового не додали до фактів, наведених актом обвинувачення. Свідок Ян Скотніцкі, директор департаменту культури й мистецтва видав ось яку оцінку обвинуваченого: у Невядомского артистичний, необчислимий характер. Иноді бував він занадто сантиментальний, иноді-ж занадто сухий. Безглядно висказував правду, чим відтручував від себе людей. Панував над собою й не легко піддавався чужим впливам, якщо був їх свідомий. Але легко було засуґґерувати його піддаючи йому чужі думки начеб-то його власні переконання. Тоді приймав їх з одушевленням. Ум його прямолінійний, але дрібничковий. В приватньому життю був людиною на скрізь чесною.

Потім промовляв прокуратор: Вбивство голови держави й заслуженого патріота Нарутовіча є настільки страшне, що доконати його міг тільки божевільний. Обвинувачений каже, що виконав свій замах, бо влада, проти якої боровся, не вміла опанувати анархії. Алеж підстав для анархії в Польщі немає: край швидко розвивається економічно й починає сам собі вистарчати, населення заховується спокійно. Не до руїни йде на загал, а до поправи відносин. Але є анархія в людських душах, які не вміють погодитися з законом. Польща мусить сьогодні в швидкім темпі відробити все це, що західні демократії відробили тоді, коли Поляки втратили державність. Швидке темпо цього розвою люде невластово називають анархією. Треба вміти дивитися на цілість, а тоді не можна буде поставити ніякого закиду верховній владі. Нарутовіча вибрали голоси національних меншостей. А чи немає між ними польських державних патріотів? Зрештою сталося згідно з законом. Старатися о зміну закону можна, не вільно самочинно ломити його душегубством. Нельоґічний є злочин Невядомского, він є висловом впливу преси. Переходячи до правничих виводів прокуратор підчеркнув, що злочин довершено в грізний момент загального напруження, у якому душегубство могло викликати необчислимі наслідки і тому домагався для обвинуваченого кари смерти.

Виводи прокуратора доповнив блискучою промовою заступник родини Нарутовічів адв. Пасхальскі. По ньому промовляв оборонець обвинуваченого Кіеньскі, який подрібно полемізував із прокуратором, виказуючи, що його погляди про брак анархії в Польщі не відповідають дійсности.

Після нових реплік прокуратора й адвокатів Невядомскі заявив, що домагається на себе засуду смерти, щоб инші вбивці, наслані ворогами Польщі знали, що їх чекатиме. Предсідник замкнув розправу. Після сорокмінутової наради трибунал виніс для Невядомского засуд на кару смерти через розстріл.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. им. 40.000.

Совітська Росія.

Можливість економічних зносин з Росією

Чеська „Трібуна“ підводить підрахунок спроб окремих держав відновити економічні зносини з совітською Росією. В Німеччині, пише „Трібуна“, починає брати гору думка після всіх досвідів, переведених на місці, що в Росії продукційно працювати не можна. Грандіозні проєкти відновлення Росії, як проєкт Штінеса й договір, завязаний недавно Круппом, не переводяться в життя. В Англії багатьом відчинив очі неуспіх Юркерта. В Сполучених Державах спілка американських банкирів висловилась за відмову в участи в підприємствах совітської Росії. Ми, зазначує далі „Трібуна“, так само радимо нашим промисловцям ознайомитись з меморандумом російських банків в Парижі, який характеризує економічне становище Росії. В цьому меморандумі вони знайдуть багато навчаючого.

Стан залізничого транспорту.

Доклад інжиніра Лазаревського, начальника управлення залізниць в совітському комісаріяті шляхів подає такі дані про стан залізничого транспорту: з загального числа 440 тисяч вагонів, які були на початок 1922 року, було придатних до використування лише 185 тисяч. На 1. червня це останнє число скоротилось до 130 тис., а на 1. вересня до 75 тисяч. З 330 тисяч пошкоджених вагонів, в направі знаходиться лише 30 відсотків. Залізничі майстери, в наслідок браку знаряддя й низкої працездатности випускають 4 — 5 вагонів на тиждень. — Продукція шин в Росії припинилась зовсім. Для заміни зіпсутих ними використовуються нові запаси, які майже вичерпані. Так само катастрофічно стоїть справа зі шинами. Щоб порадити лихові, совітський комісаріят шляхів вжив таких заходів: 1) В центральній Росії на деяких залізницях вирішено розібрати другу колію й придатні матеріяли з неї використати для направи основної колії. 2) В Білорусі й на Правобережжі направи головних магістралів має бути переведено шляхом розбірки підїздних шляхів й другорядних ліній.

Направа стратеґічних ліній.

Не зважаючи на відсутність засобів й матеріялів, совітський уряд розпочав роботи по направі залізничих ліній, які мають стратеґічне значіння. Переводиться направа залізничих ліній, які зєднують Литву з Німеччиною або межують з польськими й литовськими кордонами.

Переведення „обєднання“.

З 1-го січня припиняє свою діяльність совітське українське посольство в наслідок його обєднання з російським. Лишається лише торговельна совітсько-українська місія й консульська частина, яка буде видавати українські совітські паспорти. Український совітський посол в Берліні Аусем виїздить до Москви, де буде призначений комісарем праці замісць Шляпникова.

З польських справ.

Економічна конференція.

В першій половині лютого ц. р. відбудеться в Гельсінґфорсі економічна конференція Лотви, Естонії, Фінляндії й Польщі. Імовірно в нарадах конференції те ж і Литва візьме участь.

„Направа Річипосполитої“.

Премієр у порозумінню з міністром скарбу видав обіжник до всіх міністерств і урядів, у якому з уваги на критичне положення Річипосполитої, на брак буджетової рівноваги і на плян „направи Річипосполитої“, взиває всі державні орґани до безглядної ощадности. Інвестиційні видатки треба обмежити тільки до продовжування праць уже початих, всякі нові праці слід занехати. Обіжник взиває власти, щоби шукали нових джерел державних доходів.

Дня 29. грудня м. р. відбулося засідання економічної комісії, на якому рішено видати розмірно незначні кредити в чужих валютах сільсько-господарським торговельним орґанізаціям на закупно штучних погноїв за кордоном. Рівночасно на внесення міністра війни рішено закупити за кордоном дуже значні скількости товщів, необхідних для прохарчування армії.

РІЖНІ ВІСТИ.

Наради німецького уряду.

Німецька преса доносить, що члени німецького уряду відбувають наради в справі відшкодувань. Німеччина предложить нові пропозиції в справі репараційних полекш.

Становище Англії в справі відшкодувань.

„Дейли Мейл: Правительство акцептувало головні основи в політиці відшкодувань, предложені Б. Лоуом. Згідно з англ. пляном, відшкодування, які Німеччина має заплатити, мається зредукувати до 40 або 50 міліярдів марок у зол. На цій основі Англія згодиться на частинне анулювання союзницьких довгів.

Заява американського сенатора.

Сенатор Лодж у своїй промові заявив, що не може окреслити вислiду переговорів з президентом Гардінгом і з представниками инших держав, але у всякому разі Зєдинені Держави не дозволять уневажнити всіх довгів союзних держав. Може бути мова тільки про визначення пізнійшого речення сплат і зменшення процентів.

Справа австрійських довгів.

Комісія відшкодувань в Парижі осягнула повне порозуміння в справі розділу довгів б. австрійської монархії. Децизія буде подана до прилюдного відома по вислуханню опінії австрійського та мадярського урядів у тій справі.

Грізні признаки.

Англійська преса потверджує вісти про маневри турецької армії та про перегрупування турецьких військ у Малій Азії. На лінії Калі-Кельфер стоїть шоста турецька дивізія готова до бою, також припинено демобілізацію инших частин. Взагалі мається враження, що Туреччина думає продовжувати наступ проти Греції.

Суд над німецькими ґенералами.

„Berliner Tageblatt“ пише, що слідство проти ґенералів Розберга і Шеняйха і инших членів державної оборони обвинувачених в надужиттю, закінчене. На черзі переслухання президента західної Прусії. Засуд западе на днях.

Грецькі збігці.

Як доносять з Атен, на грецьку територію прибуло ще 45 тисяч грецьких збігців з Малої Азії та Тракії, які втекли перед турецькою навалою.

Перед пекарським страйком в Берліні.

Орґанізація берлінських пекарів ухвалила оголосити загальний страйк, на випадок, коли маґістрат не згодиться на підвишку цін хліба. Населенню Берліна грозить недостача хліба на випадок страйку.

Бельґія в справі відшкодувань.

На засіданню ради бельґійських міністрів, міністр Жаспар заявив, що Німеччина мусить сплатити свої зобовязання і що Бельґія не згодиться на жадні уступки без належних запорук.

ТЕЛЄГРАМИ.

Перед паризькою конференцією.

Берлін (ПАТ.) Переговори в справі пропозицій, які мається предложити в Парижи на конференції премієрів вже оконечно покінчені.

Англійці відкликали своє внесення.

Льозанна (ПАТ.) Англійці відкликали своє внесення в справі вислання комісаря Союза Народів до Царгорода для надзору національних меншостей і годяться, щоби супроти Туреччини обовязували лише загальні приписи контролі Союза Народів у справі охорони меншостей. Зате Турки зрікаються своїх домагань, щоби балканські держави зобовязалися трактувати турецькі меншости подібно як Турки трактують у себе меншости.

Чічерін заперечує.

Льозанна (ПАТ.) В інтервю з представниками „Тамп-а“ Чічерін заперечив рішучо вістку деяких часописів, начеб заохочував Німеччину опертися домаганням Франції.

Безробіття в Австрії.

Берлін (ПАТ.) „Фос. Цтг.“ доносить із Відня, що безробіття в Австрії зростає в застрашаючий спосіб.

Промова д-ра Степана Шухевича

оборонця на процесі Ст. Федака і товаришів.

(Продовження.)

4. Штик зізнав в протоколі, списанім Ґахом, що Евген Янкевич мав в часі атентату ждати на ринку, щоби вивезти Федака в певне місце, значить був втаємничений в атентат і мав бути при його виконанню присутний. Що більше — коли Штикови показано фотоґрафію Ярослава Янкевича, він агноскував її як фотоґрафію Евгена Яцкевича мимо сего, що між ними нема ні риси подібности, противно один має буйно кучеряве чорне волосся, а другий лисий як коліно. Так само зізнав Штик, що в помешканню Кириловича, за його відомістю друковано накази „Волі“, що Др. Стеф. Федак підпомагав грошево з фондів Горожанського Комітету „Волю“ й „Кума“, що молодий Ст. Федак замовив собі у сестри Яцкевича букет з цвітів на свій похорон, а все те виявилося чистою видумкою, чистою фантазією.

Сего хоробливого психопатичного признавання Штика всего, що йому предложено, потвердження ідентичности осіб, котрих не знав, було мабуть за багато вже й обвинувателеви і слідство проти тих осіб застановлено. А навіть сама команда поліції в дечім перестала йому вірити. Іменно в зізнаннях Штика найшовся уступ про магазини оружя на Левандівці, Високім Замку і в гробах Личаківського цвинтаря. Поліція перешукала ті обєкти, нічого не найшла і вже в донесенню д. 59. пише о „ржекомих магазинах амуніції“.

Про психічний стан мойого клієнта, про його спосіб думання при протоколі з 12. IX. можна найліпше переконатися, коли пригадаємо собі, що Штик заставляє поліцію отвирати всі гроби на Личаківськім цвинтарі і там між помершими шукати за оружжям.

А тепер одно дуже скромне питання, що насувається мені під той мент: Чи можна в тім самім процесі зізнанням свідка або обвинуваченого трошки вірити, а трошки не вірити? Я думаю, що в процесі, в котрім обвинувачується аж 13 обвинувачених в злочині, за який загрожує всім кара смерти, не можна оперти присуду на зізнаннях такої особи, що до правдивости зізнань якої зайшли поважні сумніви, тимбільше, що ті зазнання є одинокою підставою, одиноким фундаментом обвинувачення, а далі, коли ті зізнання суперечать з зізнаннями такого Степана Федака, про щирість і правдомовність котрого панове вже мабуть набрали глибокого переконання.

Але перейдім тепер до зізнань Штика, котрим публичний обвинуватель дає віру і на котрих опирає акт обвинувачення.

I. Штик мав зізнати, що дня 22 IX. стрінув на вул. Курковій Федака як він вертав зі Стрільниці і тоді обговорено „детайлічно“ справу замаху. Рівночасно подав Штик, що Федак, ходив пробувати револьвер. Поминаючи, се, що Федак, про характерність і правдомовність котрого я вже згадував, заперечив цю стрічу, я зверну увагу на таку обставину:

Коли Штик в дальших своїх зізнаннях каже, що щойно дня 23. IX. жереб вирішив хто має виконати атентат, то яким чином Федак міг вже дня 22. IX. робити пробу стрілу, коли ще взагалі не знав, хто буде стріляти: він чи може хто другий. З цего виходить, що Штик притакував річам, про котрі не мав ніякого поняття, а котрі йому хтось піддавав, а що піддавав, се ясно.

Федак зізнав тут, що вже дня 11. IX. говорив йому Ґах про „клапач“, а в протоколі Штика, котрий мав бути джерелом відомости Ґаха приходить се слово „клапач“ щойно дня 12. X. я сам Ґах переслуханий тут відкликався до знаної стереотипової фрази поліцейського функціонаря „dowiedziałem się w drodze konfidencjonalnej“.

Коли пригадаємо собі чисто брукові вирази п. Ґаха, які тут падали на салі розправ як „gość“ і т. п. то легко прийдемо до висновку, хто повинен почуватися до вітцівства слова „клапач“. З представленого виходить, що мнимі зізнання Штика про стрічу з обвинуваченим Федаком — се вислід комбінації, комбінації лихої, скажу первісної, а чиєї, се панове мабуть вже й самі догадуються і знають.

II) Дальший факт поданий Штиком, на котрім сильно базує обвинувачення проти Паліїва і Штика в участи в атентаті — се мнимий факт, що дня 25. IX. о год. 11·15 поки оба разом з Ст. Федаком і Ярославом Чижем зробили на ринку між книгарнею тов. ім. Шевченка і камяницею короля Собіского нараду, на котрій вирішено, що замах терба виконати на Ринку по обіді, саме після завішення польського орла на ратушевій вежі.

Щоби не повторюватися кілька разів, я зверну тут увагу на се, як то відповідно до сего „признання“ Штика всі ті крайно небезпечні конспіративні наради, за які кождому з них грозила кара смерти мали відбуватися виключно на публичних місцях, серед великої фреквенції людей, тут наведу: справоздання зі Шісштетте конечно на вул. Курковій, нарада що до повстання на Ринку, нарада що до способу виконання атентату на Ринку, тягнення жереба в каварні „Републік“.

Вже ця одна обставина прилюдности тих „конспіратив“ говорить найліпше сама про себе, говорить, як треба ставитися до фантастичних, а як каже п. прокуратотор „щирих“ признань Штика. Дійсно, розброююча щирість і отвертість!

Отже фантастичність, а згл. ложність тих зізнань понад всякий сумнів виказана зізнаннями свідків переслуханих в часі розправи. Свідки Райтарівський, Рондяк один і другий, Лунь і Горбовий зовсім певно однозгідно ствердили, що обвинувачений від менш-більш 9-11 тою дня перед полуднем був без перерви в Народнім Домі, а потім під Преображенською церквою, що вони його безперервно бачили, що піднесу з натиском, і тому виключене, аби в тім самім часі Штик міг бути на Ринку. Сі свідки подали так дрібничкові подробиці з тої хвилини, що годі їм не няти віри. Вправді п. прокуратор ставить в сумнів вартість доказових зізнань тих людей і дає їм навіть концесію до брехті навіть перед судом „про публіко боно“. Яка мораль? яка етика! А як тоді поставитися до зізнань Ґаха, того одинокого свідка акту обвинувачення. Чи сей свідок також дістав таку концесію, щоб з огляду на добро польської держави, а проте „про публіко боно“ зізнавати перед судом під присягою неправду? Ми Українці про себе резиґнуємо з таких концесій, бо не хочемо деправувати своєї суспільности, а пану прокураторови, що до його свідка даємо свобідну руку.

Не треба бути надто спритним чоловіком, аби пізнати, що зізнання Штика про ту нараду — се чиясь фантазія, а се виходить тим певнійше, коли зважити, що Ст. Федак саме в тім часі крутився коло головного двірця, що виказав цілий перебіг розправи, а що також признає сам акт обвинувачення. Не міг він тим самим бути на ринку. А нарада про спосіб вияснення атентату в часі коло 11. год. була безцільна й безпредметова, бо Степан Федак вже тоді крутився в околиці Головного Двірця, щоби там виконати атентат.

III) Дальше зізнав Штик, що того самого дня на Ринку (отже знов в публичнім місци) о год. 10·45, Федак, Чиж, Паліїв, Коберський, Кучабський, Секрет і Яцкевич „odebrali i wydawali nakazy co do wybuchnąć mającego powstania“.

І як вже виказано, Штика на Ринку 25. IX. 1921. р. перед полуднем цілком не було і тому не міг знати нічого про які небудь приказви, бо ціле пополудне був занятий в польськім міськім театрі, а після представлення зараз його арештовано. Колиб навіть на Ринку відбулися наради „Ґенерального штабу повстанчої ґрупи“, то Штик, навіть не міг про це довідатися.

Зверну одначе увагу, що розправа виказала, що не тільки Штика там не було, але не було там ні Федака, бо був на двірци, ні Коберського, ні Кучабського, ні Секрета, ні Яцкевича, бо як я це вже висше мав честь виказати, сам публичний обвинуватель не дав віри зізнанням Штика, що до двох останніх.

Тут одначе впадає в очі річ зовсім инша. В протоколі зізнань Штика нема згадки ні про це, від кого прийшли накази, ні який їх був зміст, ні не має змісту тих наказів, які вони самі видали, ні також для кого видано накази. Слідчий урядник повинен був спитати про це Штика, а думаю, що як би це було так, то повинен був сподіватися від Штика докладної і детайлічної відповіди, бож і акт обвинувачення і сам п. Ґах зізнав тут, що Штик був „bardzo szczery“. Але це поступування стає мені аж надто зрозумілим, коли на моє дотичне питання в тім напрямі тут при розправі свідок Ґах дав коротку відповідь, яка дає богато до думання: „odmawiam odpowiedzi“. „Keine Antwort ist auch eine Antwort“.

В злуці з тим, стоїть дальше в зізнаннях Штика, що повстання мало вибухнути в ночі з 25. на 26. IX. 1921. р. — а сиґналом до нього мав бути атентат. Я не можу зрозуміти, щоб коли повстання було приготоване в цілому краю, коли власть не зарядила ніяких середників осторожности, а про це ми би всі знали, що ні в одній місцевости не вибухло повстання, хоч виконано атентат. З цего ясно виходить, що і зізнання про цей факт мають джерело в чиїйсь може навіть хоробливій фантазії.

4) Дальші диспозиції Штика в предметі атентату, се справа співучасти Паліїва і Чижа в ньому. Паліїв мав бути на Ринку в часі атентату як „технік“ а Чиж як „майор польських військ“. Цілим рядом зізнань свідків, переслуханих тут на розправі, виказано безсумнівно, що Паліїв в хвилі замаху перебував в каварні „Република“ і що там про замах довідався, а Чиж був в домі д-ра Степана Федака, тому не міг ні один з них бути на Ринку і помагати Федакови. Вкінци, як це вже попередно сказано, зізнає Штик, мав там бути як шофер також Янкевич, але обвинуватель не дав сам віри Штикови і оставив Янкевича в спокою.

Взагалі те ціле оповідання з автом є так наївно сензаційне, наче схоплене з кіна, і дуже нагадує страшну Mords- und Räubergeschichte“ про ґузик електричний і про шафу з „Волі“, про котру згадував також п. Ґах і потвердив, що таке оповідання мало місце. На тім я покінчив би розбір зізнань Штика о скільки вони відносяться до атентату і до участи в ньому других обвинувачених. Поза тими зізнаннями нема жадних инших депозиций Штика в тім напрямі.

Це, що я представив Вп. Панам, аж надто добре ілюструє вартість доказову тзв. „признання“ Штика і Панове будуть мусіли дуже глибоко застановитися в тому напрямі чи на основі тих так мало правдоподібних зізнань, можна з чистою совістю сказати, що Штик, Паліїв, Коберський, Кучабський і Матчак є винні співучасти в усилуванім в якім би небудь було каригіднім вчинку, що загрожував би життю, здоровлю або тілу воєводи Грабовського, або Начальника Держави маршалка Йосифа Пілсудского.

Тепер коротко обговорю справу тайної військової організації, котру в поліції і в акті обвинувачення хибно названо „Воля“. Передовсім зазначую, що навіть мені не сниться заперчувати факт істнування такої організації.

Порозборова історія Польщі виказала наглядно, що чим страшнійша акція, тим більша реакція. Чим тверджий режім в гори, тимбільше завзятий відпір в долу, тим певнійше орґанізування підпольних конспіративних стоваришень.

Homo est animal sociale — мусить жити в товаристві. Коли не дозволяють закладання явних товариств, коли на чотири вітри розганяють вже істнуючі стоваришення, то суспільність, котра інстинктовно мусить стоваришуватися, приступає до засновування стоваришень неявних, але тайних, котрі в міру натиску твердого режіму переобразовуються в товариства звернені проти дотичної окупаційної власти. Виновниками творення й істнування таких товариств, таких конспіратив, є не той, що їх закладає, але той хто провокує їх творення. „Хто сіє вітер, той збирає бурю“. Зрештою конспірування це давно знана, що так скажу, прикмета, чи норов молодіжи, стара як світ. Про неї можна сказати словами старого Бен-акіба: „се все бувало“, або як сказав один ірляндський письменник: „за сто літ буде так само“, а за славним польським поетом Адамом Міцкевичем:“

„Jeśli niekiedy lot ten młodych ludzi
Chęć swą nad słuszność lub nad moż-
[ność wzmaga:
Zostawmy niech czas i cicha uwaga,
Rozjaśni myśli, zapały przystudzi…
Tymczasem drugich nie trwóżmy
[i siebie“ —

Коротко перейду зізнання Штика, зложені дня 12. X. на поліції у Львові в справі тайної української військової організації. Передтим однак зверну увагу на одно. Штик потверджував безкритично все, що йому в поліції говорено і як я це при розправі старався виказати, намовляв до цего других арештованих. Яку ціль мав у тім Штик — це він тут сказав. Ратувати Федака і цілком природно розумував, що пізнійше виказання всіх фантазій мусить викликати при розправі „велику шопу“.

До дня 11. X. потверджував Штик ті загальні поняття, бо поліція до дня 12. X. не мала спеціяльних відомостей в тому напрямі. Жадних дрібниць в попередних протоколах не було, бо поліція про ніщо не знала, про ніщо його не питала і він нічого не міг потверджувати. Дня 10. X. перевела поліція ревізію у студента Кураха в Сердици і при тій нагоді приловлено документи, зложені в актах в коверті X., котрі містять в собі накази й інструкції з детайлями про устрій тайної військової організації.

Прошу порівнати протоколи переслухання Штика з 10. X. з тими наказами, а панове переконаються, що поза тим, що сказано в тих двох наказах Штик більше нічого не сказав, — я думаю, що коли організація тревала від серпня 1920 року, то до вересня 1921 року мусіла видати більше як два накази.

(Продовження буде.)

З Тухолі.

Ще не затерлися сліди режіму п. Бжевіньского, а тут вже й инші людці шукають насолоди в виконуванню своїх „патріотичних" обовязків. Сим разом вславлюються таки самі комісарі тутешнього табору. Ніким та нічим непогамована своєволя п. Бейгровича дається болючо відчувати полоненим У. Г. А. В своїх зарядженнях п. Бейгрович все виріжнює Українців та обділює їх особливими своїми ласками. І так здержує їм перепустки, не видає їм з почти часописів; одним словом: вибрав собі вже поле діяльности і тероризує полонених. Мабуть весь тут. комісаріят є свідомий того, що за користи дає полоненим У. Г. А., одна бодай прогулька поза табором. В бараку годі всидіти, бо скількість дров, яку видають на огріття бараків, так незначна, що не можна нею огріти кімнати, що в ній вітер такий самий як на дворі. Розігрітися можна тільки на проході. Знаючи те п. Бейгрович „мусів" стягнути перепустки. Часописів не видає та задержує їх у себе. Забуває на 7. заповідь Божу. Коли чет. Гуньовський по волі загалу старшин У. Г. А. ставився 6. XII. ц. р. перед начальним комісарем в тій ціли, щоби розвязати вже якось справу здержання часописей, то п. комісар не зволив навіть вислухати його до кінця, та вважав за відповідне покарати його тридневним арештом. Коли опісля хор. Голіней ще раз звернув увагу комісара на те, що чет. Гуньовський за всхі говорить, та що комісар повинен в тім випадку покарати всіх, то йому також загрожено арештом. Так вимірює справедливість начальний комісар тухольського табору. Відносини, в яких приходиться полоненим У. Г. А. витати сегорічну непривітну поморську зиму, також більше чим неможливі. Харчі злі й невистарчаючі. Від часу передачі табору в руки цивільної власти, полонені вимушені вдержуватися власними коштами, бо одежі й чобіт не видають. Від довшого часу здержали виплату платні. Як приходиться пп. комісарам відповідати на зажалення полонених У. Г. А., то в міру потреби вважають їх раз полоненими, другий раз знова інтернованими, та відповідно до сего нормують по своїй волі їхні належитости.

Тухолець.

НОВИНКИ.

— Оголошення до святочного Різдвяного числа проситься присилати найпізніще до середи 3. січня 1923 р. включно.

—o—

— **Конфіската.** Перше число „Громадського Вістника" сконфіскувала польська прокуратура за три місця вступної статті п. з. „Направа Річипосполитої польської", майже цілу статтю „Відгомін процесу Ст. Федака і тов." та одно місце в рубриці „Військова бранка у Сх. Галичині".

— **Вияснення.** На запит кружка У. П. Т. на городецькому передмістю у Львові в справі прізвища „Яцкевич" ужитого у вступній статті 48 ч. „Свободи" п. з. „Поліп" стверджуємо, що чоловік, якого ми під тим іменем мали на думці не є ідентичним з проф. Яковом Яцкевичем, головою кружка У. П. Т. городецького передмістя ані його сином Ярославом.

— **Дальша діяльність „позвойовців".** Помимо кількакратного уже тягання по комісарятах „діячі" в під знаку „Розвою" далі вистоюють під жидівськими а то й не жидівськими („Альба" на Галицькій вулиці) та спинюють покупців. Власники склепів кличуть на поміч поліцію а вшехпольська преса кричить на всі застави, мовляв в „конституційнім паньстве"... не вільно робити навіть погромів..

— **Трохи за пізно.** Польське мінїстерство торговлі і промислу знову оголошує цілковиту заборону вивозу збіжа за кордон. Очевидно, як все трохи за пізно...

— **Доля Невядомского.** Зачувати, що убийник Нарутовіча Невядомскі заявив, що не внесе просьби о улаcкавлення. Після закону вільно це зробити родичам і оборонцеви засудженого, навіть проти його волі. З цього права має скористати мати і оборонець Невядомского.

— **„Чорний папа Росії".** Під таким заголовком подає кореспондент „Дейлі Мейль" сильвету теперішнього комісаря для внутрішних справ Поляка Дзержиньского, який на думку кореспондента є найстрашнійшим з таранів, яких видала російська революція. Загальне число людей, які згинули з рук черезвичайки від 1817 р. виносить 1,766.168. Дзержиньскі, дотеперішний шеф „чека" заявив згаданому кореспондентови, що „чека" є необхідною підпорою комуністичної Росії, бо хоч контреволюція обезоружена, але ще не вигасла і леда хвиля може поєднатися зі світовим капіталізмом.

— **„Живцем похоронений".** В кругах львівського гета розійшлася неймовірна чутка, що помершого неподавно Сальомона Дізендорфа, власника складу фарб при Сонішній вулиці, похоронено живцем. Жерелом чутки послужив страшний сон Дізендорфа, якому „явився" батько і докоряв, що він на спілку з матірю поховав його живцем. Молодий Дізендорф оповів сон матері, а ця побігла до рабіна за порадою. Рабін мав вирішити справу коротко — розкопати гріб і подивитися. І далі говорить чутка, що гріб Дізендорфа в дійсности розкопано і... найдено старого в зміненій позиції з подрапаним лицем і подертим на собі одягом, що недвозначно мало би говорити, що сон молодого Дізендорфа „справдився". Так говорять чутки, але офіціяльні жидівські кола з цвинтарним портієром, включно нічого про це не знають.

— **Лївідація публичних домів у Львові.** На доручення варшавського уряду, львівська дирекція поліції приступає до ліквідації публичних домів у Львові, яких, по урядовим обчисленням є тепер 18!

— **Повісився, бо не мав за що пити...** Так бодай доносить нам наш принагідний кореспондент зі Старуні богородчанського пов., де нічю в 24. на 25. грудня м. р. повісився Іван Купчак, що два роки тому вернув з Америки. Чи справді нашому кореспондентови вдалося відслонити тайну душі самогубця — тяжко сказати.

— **Смерть Найдьонова.** В Ялті на Криму помер відомий російський драматург А. С. Найдьонов, якого песа „Діти Ванюшіна" тішилися в свій час великою популярністю. Найдьонов помер майже в нужді, примушений совітським режімом до зовсім нелітературних заробітків.

— **Живцем спалені.** В лїярні стали бохумського акційного товариства, упало трьох робітників разом з ладунком вугля у фабричну печ, де в моменті цілковито згоріли.

— **Свій до свого!** З наближенням свят Різдва Христового пригадуємо нашим газдиням, що українські інваліди мають свій корінний склеп на вул. Валовій ч. 31., де можна запастися в усі товари потрібні на свята. Тому хто до кого, а ми до наших інвалїдів!

— **Вп. Передплатників в Чехословаччині** просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

— **Поширення жіночої кооперативи „Труд".** В послїдних днях поширив львівський „Труд" свої робітні суконь і білля, занявши кілька нових світлиць, та приняв нові робочі сили. Повідомляючи про се наше П. Т. Громадянство, просимо звертатися до нас з всякими роботами білля і суконь, як і їх направою й перерібкою, а вони, впевняємо, будуть виконані вкусно, совісно й не дорого. Поручаємо також наш склеп, що веде гуртом і подрібно кравецькі додатки, нитки до шиття й вишивання, канви, гафти, шифони, дими, всипи, вишивані кравятки, сорочки, народні строї і и. Львів, Ринок, ч. 39. вл. дім І. і II. поверх. — Дирекція. XV 1—10

✝ Посмертні згадки.

Степан Мидяк, інжинір, ур. 1894 р., помер по короткій а в тяжкій грудній недузі дня 5. грудня 1922 р. в Зелемянці пов. Сколе, перевезений до Самбора й там похоронений.

В помершім втратив український народ молоду людину, яка своєю працею інжиніра, громадянина та вченого техніка, булаб принесла йому неоцінені користи. Вже з молодих літ виявляв покійний небуденне заціканлення для технічного знання, яке з часом перейшло в нього пристрастну любов до науки. По скінченню віденської політехніки 1920 р. він заравже переїхав в Берлін для дальших студій, які продовжав до останньої хвилини, аж доки недуга не обезсилила його цілковити. Для поратування здоровля виїхав в рідні сторони, щоби набрати сил до дальшої праці. Та не довелось йому дожити цеї радісної хвилі, бо пів року згодом його не стало вже поміж живими.

Разом з ним лягли в могилу жаль і туга його рідних та товаришів і приятелів щирих. 1—1

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

ОПОВІСТКИ.

Просвіта й школа. Вписи на 6 міс. фаховий курс при Торговельній школі Т-ва „Просвіта" у Львові відбудуться в канцелярії школи при вул. Корнякта ч. 1. III. пов. в днях 10., 11., і 12. ц. м. о год. 10—12 в пол. Вписове 5000 мп., оплата за науку всіх предметів 30.000 мп. місячно платна за половину курсу в гори. Виклади розпічнуться дня 12. січня 1923. р. і відбуватимуться в пополудневих годинах до кінця червня ц. р. Викладатимуться отсі предмети: 1. Купецькі рахунки 2 год. тижн., 2. Бухгальтерія поодинока і подвійна 4 год. тижн., 3. Кореспонденція і контор. праці 2 год. тижн., 4. Наука о торговли і векслях 2 год., 5. Кооперація, теорія і діловодство 2 год. тижн., разом 12 год. тижнево. По укінченню курсу одержать курсовики свідоцтва з поступами в поодиноких предметах, з пильности як і участи на викладах. Приписи дисциплінарні обовязують на курсі в часі науки ті самі, що в середних школах. Курс цей буде міг відбутися лише при участи щонайменше 20 учасників. XV. 1—3

Подяка. В імени „Львівської філії Українського Краєвого Товариства Охорони дітей і Опіки над Молодіжю" складаємо щиру подяку за жертви в білю, убранню і обуви Добродіям, які зложили в місяци листопаді і грудни: Впов. пані: д-р Морачевська, Морозова, Старосольська, Карпякова, Герасимовичева, д-р Д. Юркевич, дир. В. Дувало, д-р Говикович. Жертви в готівці зложили в мп.: п. В.Болюх 10.000, д-р С. Баран 3000, директор Кузик 10.000, о. Котович з Отинії 1000, д-р Д. Юркевич 5000, д-р А. Говикович 5000, п. Ася Левицька 10.000, директор Саєвич 5000, д-р Куровець 3000, д-р М. Шухевич 5000. Жертви приймається що середи від год. 4—5 попол. в тов. „Земля" ринок 43. За [illegible] сиротських опікунок „Львівської філії Українського Краєвого Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю" *М. Говиковичева* голова, *Білякова* секретарка.

На Д. У. І. при вул. Софії ч. 25. зложив з нагоди випущення з тюрми — Герасим Каліцинський 1000 мп. XXI 1—1

На Рідну Школу зложила п. Марія Кузяма 10.000 мп. місто святочних видатків, за що щиру подяку складає Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

✝

Осип Стахур

був. сотник У. Г. А., урядник львівського магістрату по тяжких і довгих терпіннях помер дня 30. грудня 1922. р.

Похорон відбувся дня 1. січня ц. р. з дому жалоби при вул. Пільній ч. 4. на Янівське кладовище. 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би, де перебуває **Володимир Лоза**, котрий виїхав в маю 1919 р. на Україну, зволить ласкаво дати знати сестрі, на адресу Юлія Лоза, Стрий Ринок 6. Закордонні часописи проситься о передрук. 1411 1—3

Конкурс.

Старшина Кружка **У. П. Т. в Чорткові** прийме до своєї Бурси в Чорткові вул. Шкільна з днем 15. січня 1923. р. 20 учеників української гімназії.

Умови приняття:

Харчами місячно: 10 кг. пшенич. муки, 3 кг. греч. круп, 3 кг. фасолі, 15 кг. хліба, 2 кг. топленої омасти, 1 кг. буряків, 1 кг. закришки, 30 кг. бульби, 3 кг. кукур. муки, 15 яєць, 15.000 мп. місячно.

О приняття належить внести подання до 12. січня 1922. р. до канцелярії Кружка У. П. Т. в Чорткові (Українська гімназія) на руки касієра Т-ва.

Кождий ученик має принести з собою постіль, ліжко, ніж, ложку, вилки, 2 тарелі і горнятко.

1367 4—5

Старшина Кружка УПТ в Чорткові.

Дрібні оголошення.

КАНДИДАТ адвокатури глядає місця концшпієнта. Зголошення приймає Анна Юркевич — Снятин. 1300 2—2

БАНДАЖИСТ Полячек Самбір Ілюстровані цінники даром. 994 18 30

РУСАЛКА гарний малий календарик на 1923 р. в двох красках всюда до набуття. Ціна 3000 за 10 примірників. „Як вести життя?“ ціна 2000 (з пересилкою 2,300). Замовлення приймає: А. Окуниш, Львів Кадецька 4. 1343 3—5

ГЛЯДАЮ лекції з 1., 2. 3. гімназійної теорію німецького, французького, можу вчити гімнастики. Зголошення Асника 8, Кавецька — Бардолму. 1387 2—2

НАЙМИЧКУ, найрадше сироту, чесну і працьовиту прийму. Письменні зголошення: З. О. Адміністрація „Свободи“. 1384 2—2

КАВАЛІР 28 літ на урядовій службі ожениться з панночкою, або вдовою бездітною від 18—25 літ; що має поле, евентуально відповідний посаг. Ласкаві, неанонімні зголошення з фотографією слати до адміністрації „Гром. Вістника“ під „Кавалір“. За дискрецію і зворот фотографії ручається словом чести. 1406 1 1

ГР. КАТ. Уряд парох. в Цуцилівцях п. п. Жидачів продає за позволенням д. т. властей 7 моргів поля ерекційного на будову нового приходства. Першенство мають повернувші з Америки. Близші відомости в згад. Уряді парох. 1413 1—2

МАШИНУ ДО ПИСАННЯ в добрім стані з латинським і по можности українським письмом купить українська публична установа. Зголошення приймає канцелярія д-ра В. Бачинського, Львів, Костюшка 1а. 1412 1—3

АКАДЕМИК, який посідає знання французької мови і геометр. начерк. обійме зараз лекцію на провінції. Ласкаві оферти під „Математик“ до адміністрації „Гром. Вістника“. 1401 1—2

СТАРША женщина пошукує місця в якім чеснім українськім домі. Станиславів, постерестанте ч. 7. 1409 1—1

О. СОСЕНКО з Олієва (пов. Зборів) запрошує до себе священика на пр. в. сотрудництво, по змозі зараз. 1407 1—1

КУПЛЮ ЛІТОГРАФІЮ оборудовану, на ходу або літографський станок, вальки та инше. Кремінець на Волині, Союз Кооперативів. Д. Олександровичу. 1414 1—2

БУВШИЙ старшина У. Г. А., абсольвент німецької Торговельної Академії глядає відповідного заняття. Зголошення під „Торговля“ до адміністрації. 1400 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Оголошення.

Загальний Збір

членів Краєвого Союза господарських Спілок,

Стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, Торговельного Синдикату Товариства „Сільський Господар“ відбувся в дни 21. грудня 1922.

По отворенню Збору заступником голови д-ром М. Коцюбою, одобренню протоколу попередних Загальних Зборів і Звіті Дирекції з діяльности і рахунків за 1921/22 та звіті Контрольної Комісії, одобрено рахункове замкнення і висказано признання Дирекції і Службовикам Союза.

Чистий зиск розділено в цей спосіб:

На резервовий фонд	275 367 94 Мп.
10 проц. дивіденди від уділів	35.385·88 „
10 проц. тов звороти для чл.	492. 94 50 „
Резерву страт на довжн.	1.500.000 00 „
	2,302.948·32 мп

З черги приступлено до відчитання проекту зміни статута Союза. По дискусії і голосуванню принято пропоновану зміну статута.

В місце уступивших членів Надзірної Ради вибрано на 4 роки: пп. Івана Боднара, д-ра Степана Федака, д-ра Теофіля Кормоша, а на 2 роки: інж. Юліяна Мудрака. Заступником члена Надзірної Ради вибрано дир. О. Пащака.

На тім наради закінчено.

З огляду на ухвалені Збором десятьпроцентові звороти від закуплених членами в Союзі і його Відділах товарів взивається членів, щоби зголошувалися зі своїми книжочками закупів для обчислення і виплати припадаючих їм зворотів квот. IV. 1—1

Шиpіть наш часопис!

ВСІХ НАУК ЛІКАРСЬКИХ

Д-р Олекс. Подолинський

б. лікар клінік у Берліні, Відні і Дрезні ординує в жіночих недугах і положництві у Львові при вул. Петра Скарги 4. (бічна Городецької).
1210 від год. 3—5 по пол. 2—3
мешкає ЛЬВА САПІГИ 57, II. пов.

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток І. ФРІДМАНА Львів, вул. Сикстуська 2 і 4, виготовлює гарно і дешево всякі друки та печатки. 1375 3—10

МАРКИ ЗАКОРДОННІ, збірки, запаси стало купує Евг. А. Щербан, вул. Вроновська 10. 1099 0—20

Оголошення!

І. Надзвичайний Зїзд

Центр. Союза Українського Студентства відбудеться дня 12. січня 1923. о год. 9 ій рано в ПРАЗІ „Нова Пошта“ Вратиславова вулиця, Вишеград, — з слідуючим денним порядком:

1) Звіти з місць (за час від Конгресу УСЗУ. та Е. по сей день).
2) Звіт з діяльности Управи ЦСУС-а.
3) Звіт Ревізійної Комісії ЦСУС а.
4) Реорганізація Централь Українського Студентства.
5) Вибір нової Управи.
6) Внески і запити.

Делегати мають дня 11. І. 1923. від год. 14—18 зголосити свої повновласти у урядуючих секретарів в домівці Української Акад. Громади на Сміхові.

ПРАГА, дня 26. грудня 1922.

1415 ЗА УПРАВУ: 1—1
Ґан Петров ер. голова. Любомир Ма ачушка ер. ген. секретар.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Народнього Дому“ в ГОРОДЕНЦІ

відбудуться дня 21. січня 1923 точно о 3-ій год. по пол. в канцелярії Повітового Т-ва Кредитового, ст. зар. з обм. пор. в Городенці з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности за 1922 р.
3) Принятя біляну за 1922 р. і уділення Управі і Надз. Раді абсолюторії.
4) Зміна статута.
5) Вибір одного члена Управи.
6) Внесення.

В случаю як би не явилося приписане число членів то другі Звичайні Загальні Збори відбудуться того самого дня о 4-ій год. по п. з тим самим денним порядком.

1403 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повітового Товариства Кредитового

стов. зар. з обм. пор.

в Городенці

відбудуться дня 21. січня 1923 р., точно о год. 2. по пол., в канцелярії Товариства з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности за 1922 р.
3) Принятя біляну за 1922 рік і уділення Управі і Надз. Раді абсолюторії.
4) Зміна статута.
5) Вибір одного члена Управи.
6) Евентуальний вибір 3 членів Надз. Ради і одного заступника.
7) Внесення.

В случаю як би не явилося приписане число членів, то другі Звичайні Загальні Збори відбудуться того самого дня о 3. год. по п. з тим самим денним порядком.

1402 ЗА НАДЗІРНУ РАДУ: 1—3
Біліннкевич, Шлевинкевич. Тарантюк.

ДНЯ 21. СІЧНЯ 1923 р., о 3. год. по пол. відбудуться в ГЛИНЯНАХ, в салі т-ва „Задаткова Каса“

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

кооперативи з обм. пор.

„НАРОДНИЙ ДІМ“

з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт з діяльности Дирекції.
3) Уділення Дирекції абсолюторії.
4) Резиґнація цілого Виділу і Надзірної Ради.
5) Вибір цілої Управи і Дирекції.
6) Зміна назви кооперативи.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Степан Габуз, голова.
1399 ЗА ДИРЕКЦІЮ: 1—3
Д-р Остап Приймa.

Важне для торговель паперу!!!

Всілякі роди бездеревного паперу середного, концептового, друкового, пакункового, рисункового, коліроного (на свята), папок і листового паперу по конкуренційних цінах доставляє

„АТЛЯНТІС“

Т-во для торговлі папером, спілка — — з обмеженою порукою — —
у Львові, вул. Янівська 16.
1354 Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 3—4

„РОПА“ ФАБРИКА СМАРІВ І ПЕРЕРОБІВ ХЕМІЧНИХ — Спілка з обмежною порукою. Бюро центральне Перемишль, Чарнецького 25. Адр. Тел. „Ропа“ Перемишль. Телеф. ч. 147. Поручає: Смари до возів найлучшої якости. Товщі машинові і „Tovott“. Вазеліну технічну і до консервації взуття. Терпентинову пасту до взуття „Ропа“. Оливу до смарування підкладок виробів бетонових і всі переробки олію скального як: нафту, бензину, оливи машинові і цилiндрові, парафіну, свічки і т. д. — Достава скора гуртовно (ваґоново) і детайльно (бочково). Ціни найнизші.
13М 2—2

Новина! Вже появилося **Новина!**
Нове оповідання знаного автора ЮЛІЯНА ОПІЛЬСЬКОГО

„ВОВКУЛАКА“

Наклад і головний склад **Українська Книгарня і Антикварня** ЛЬВІВ, Рутовського 22.

ПОЗІР

Українські Інваліди!!!

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами повідомляє усіх інтересованих, щоби з всіми справами зверталися письменно, а не витрачували грошей на дорогу, бо се справи не приспішить.
XXI. 1—3

Довголітний робітник ФІРМИ БРАТІВ ШТАУБЕР відкрив — —

першорядну робітню

англійських і французьких костюмів і плащів
1392 2-10
І. Штокнопф ЛЬВІВ — ВУЛ КУРКОВА ч. 3

Відновлюйте передплату на 1923. р. на одинокий журнал красного письменства і громадського життя

Літературно-Науковий Вістник

Перша книжка за 1923. р. вже вийшла з друку. Ціна 1500 мп., з пересилкою 1700 мп. В редакції є до набуття давніші річники Л. Н. В.

Адреса: Володимир Гнатюк, Львів, вул. Чарнецького 24,
1397 2—2

НАЙВІДПОВІДНІЙШІ ДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ І НОВИЙ РІК

Електричні лямпки як також запасові батерії гуртом і детайльно поручає по конкуренційних цінах та висилає на провінцію фірма **МАЛЬВІНА ІММЕРҐЛІК** —
XX ЛЬВІВ, Ягайлонська 17. 7—8

Інформаційний

КАЛЕНДАРИК

на 1923 рік.

Ціна 350 марок. — Замовлення посилайте на адресу: Порфір Буняк, у Львові, вулиця Скшиньского ч. 14./Д.

На Ялинку і Новий Рік

поручає найдешевше мужеські і жіночі сорочки, торбинки, жіночі хустинки, рукавички, перфумерію і т. п. **І. Штайнбаух**
ЛЬВІВ, вул. Трибунальська 1, (Ріг Ринку).
1395 2—5

НА СВЯТА

1410 поручає 1—2

ФІРМА РАЙСС

ЛЬВІВ, СКАРБКІВСЬКА 15.

Торти першорядної якости, величезний вибір бомбонірок, як також прикрас на ялинку по фабричних цінах.

Панове купують найліпшу і найновішу гиг. ґуму лише в спеціяльнім висилковім складі **С. ФЕДЕРА**, Львів. вулиця Сикстуська 7. 1394а 2-8

ПОЗІР

1405 1—2

Золочівщина!!

„Українська Бесіда“ в Золочеві устроює 13. січня 1923.

: МАЛАНЧИН ВЕЧІР. :

Найбільший склад в Галичині.

На Ялинку

1408 поручає 1—2

ГУРТІВНЯ Якова ЦАЙҐЕРА

Львів, Фурманська 14.

Величезний вибір БОМБОНЄРОК, ялинкових прикрас, цукрів всякого рода та чеколяд перворядної якости.

Листовні замовлення полагоджується відворотно.

Найдешевше джерело закупу для відпродавців.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 29. грудня 1922. другий образ з циклю

„За кулісами Монте Карльо“.

Велику еґзотичну драму на 6 дій п. з. — „МАРОКАНСЬКІ НОЧІ“.

В головній ролі славна драматична краса ЕЛЛЄН РІХТЕР.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма

З друкарні Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10.